

Itämeriprojektin voittajille 2017

03.07.2019

Huoli kasvavasta muovijäteongelmasta ja mikromuovista näkyi niissä 124 hakemuksessa, jotka Itämeriprojekti vastaanotti vuonna 2017. Projektin yleisöäänestyksessä muoviaiheet hankkeet keräsivät yli puolet kaikista äänistä. Kilpailun voittaja Clewat Oy:n muoviroskan keruulaite sai äänistä 37 prosenttia. Itämeriprojektin rahoituksen sai yhdeksän eri hanketta, jotka jakoivat lähes 250 000 euroa.

Toinen sija: Biohajoavat pakkaukset valmiina maailmalle

Vuosi sitten Itämeriprojektin toinen sija ja 50 000 euron rahoitus meni biohajoavia designpakkauksia valmistavalle Sulapacille. Sen jälkeen Sulapac on ottanut alalla aimo harppauksen eteenpäin. Metsäyhtiö Stora Enson kanssa on kehitetty biohajoava pilli, luksusbrändi Chanelista on tullut yrityksen sijoittaja ja yhteistyökumppaneiksi ovat ilmestyneet Fazer sekä Lumene.

Wired Magazine valitsi syystä Sulapacin kuumimpien start-upien Top 100 -listalle Euroopassa. Viimeisen vuoden aikana Sulapac on menestyksellisesti jatkanut tiellä kohti biohajoavien ja mikromuovittomien pakkausmateriaalien massatuotantoa. Viimeistään Worldstar-palkinnon voitto kansainvälisessä pakkauskilpailussa todistaa sen, että biohajoavatkin pakkaukset voivat olla huippudesignia.

Sulapac-materiaalia, joka on yhdistelmä puuhaketta ja biohajoavaa sidosainetta, on kehitetty uusiin muotoihin. Sulapac ja metsäyhtiö Stora Enso ovat kehittäneet yhdessä muovipillille biohajoavan korvaajan, puupohjaisen pillin, joka valmistui massatuotantoon kevään aikana.

- Mullistavaa keksinnössä on se, että Sulapac-

materiaalilla voi korvata muovin jo toimivissa pillitehtaissa ja niiden massatuotantolaitteissa. Sulapac-materiaaliin siirtyminen ei vaadi uusia tehtaita tai isoja investointeja valmistajilta, Sulapacin markkinointipäällikkö Antti Valtonen kertoo.

Yrityksen perustajat Suvi Haimi ja Laura Kyllönen haluavat kehittää kauniita mutta ekologisia pakkauksia, jotka korvaisivat ympäristöongelmaksi muodostuneet muovipakkaukset. Haimilla ja Kyllösellä on vuosien kokemus lääketieteellisten biomateriaalien parissa.

- Tavoitteemme on olla maailman johtava kestävä kehityksen materiaalin valmistaja. Vaikka Sulapacin materiaali on biohajoavaa, emme kannusta heittämään sitä luontoon, vaan se tulee kierrättää normaalisti, Valtonen muistuttaa.

Alusta alkaen visiona on ollut tehdä jotakin, joka muuttaisi maailmaa. Maailma pitää pelastaa muoviroskalta. Erityisesti merien saastuminen huolestuttaa Sulapacin perustajakaksikkoa.

Mikromuovittomien, täysin biohajoavien pakkausten ja pakkausmateriaalien käytön odotetaan kasvavan noin 7 prosenttia vuodessa.

- Itämeriprojektin palkintorahoilla pystyimme saamaan lisää tietoa pakkauksien merihajoavuudesta ja kehittämään merihajoavan materiaalin reseptiikkaa. Palkinnolla on ollut suuri merkitys siinä, että tuloksia on saatu nopeasti.

Sulapac

Ensimmäinen sija: Yli 100 tutkimuskohdetta – eroon vesien muoviroskasta

Kokkolalainen Johannes Myllykoski, 34, voitti vuosi sitten muoviroskan keruulaitteellaan Itämeriprojektin pääpalkinnon, 70 000 euron rahoituksen. Voiton myötä Myllykosken yritys, Clewat Oy, on saanut uusia sijoittajia ja valmistanut ensimmäisen merikelpoisen puhdistusaluksen. Kesällä tavoitteena on käydä läpi 100 tutkimuskohdetta Suomen sisävesissä sekä merialueilla ja käsitellä jokaisessa miljoona litraa vettä.

Viime vuosi on ollut Johannes Myllykoskelle ja Clewat Oy:n toimitusjohtaja Janne Saarikolle kiireinen. Muoviroskan keruulaite on päässyt mukaan uusiin tutkimusprojekteihin ja ollut esillä messuilla. Lisäksi on valmisteltu kenttätutkimuskierroksia niin kotimaan kuin ulkomaiden vesistöihin.

Yrityksen tavoitteet ovat kunnianhimoisia. Pelkkä muoviroskan talteenotto ei riitä, vaan yritys tähtää samalla tietoisuuden lisäämiseen, roskan hyötykäyttöön ja erilaisen tutkimusdatan tuottamiseen yliopistoille sekä yhteistyökumppaneille.

- Haluamme viedä laitetta eri vesiolosuhteisiin. Kevään testipuhdistuskierrokselta kerätään tutkimusdataa ja aineistot annetaan vapaasti tutkijoiden käyttöön. Suurella näytekoolla on mahdollista kartoittaa vesistöjen tilaa, Saarikko selittää.

Tavoitteena on, että kaikki kerätty roska-aines menee uudelleenkäyttöön yhteistyökumppaneille eikä mitään päädy kaatopaikalle.

- Me voimme siivota ongelmaa, mutta päättäjien pitää puuttua syyhyyn. Jonkinlainen infra on rakennettava, että voidaan estää ongelman paheneminen ja syntyminen.

Olemme käyneet ministeritasolla palavereita ja projektiin uskotaan. Byrokratian takia edistymisen on kuitenkin hidasta. Asiat eivät tapahdu niin nopeasti kuin haluaisi, Myllykoski pohtii.

Merien roskaongelma huolestuttaa kaikkia maita ja siitä puhutaan paljon. Roska-aines pitää kerätä pois ennen kuin se pääsee valumaan pohjaan, koska esimerkiksi valtameriolosuhteissa pohjan puhdistus on

mahdotonta.

- Kuitenkin vastuunotto on ollut vaikeaa, kun mietitään kenelle ongelma kuuluu. Aiheesta käydään tällä hetkellä keskustelua ja toiveenamme on, että asiaan tulee vuoden sisällä ratkaisuja.

- Ålandsbankenin Itämeriprojektin tuoman julkisuuden myötä projekti on mennyt huimasti eteenpäin. Uusi puhdistusalus on juuri kotiutumassa Kokkolaan hallille. 7 metriä pitkällä ja 2,3 metriä leveällä laitteella pystyy käsittelemään 200 kuutioita vettä ja noin 100 kuutioita roskaa tunnissa, Myllykoski kertoo.

Johannes Myllykoski

Muovijäte meressä

- Arviolta 12 miljoonaa tonnia muovijätettä päätyy maailman meriin joka vuosi, eli jäteautollinen muovia kaadetaan mereen joka minuutti.
- Noin 95 prosenttia muovista käytetään vain kerran ja heitetään sitten pois.
- Muovin tuotanto on kasvanut nopeasti ja monet muovit ovat lähes ikuisia sekä sisältävät haitallisia kemikaaleja.
- Tutkimusten mukaan Helsingin edustan rannoilla roskista 90 prosenttia on muoviperäisiä. Ruotsalaistutkijat löysivät vuonna 2015 Itämerestä keskimäärin yhden muoviroskan tuhatta vesilitraa kohden.
- Pieneksi mikrosilpuksi merissä jauhautuva muovi päätyy lopulta kalojen kautta ravintoketjuun.

Artikkeli lehdestä Ålandsbanking 1/2019 (julkaistu 03.07.2019)

Teksti: Tarja Vilén, kuva: Jetro Stavén, Adobe Stock